

Ny staudehave til en ældre dronning

TILLYKKE. Margrethe II fik en staudehave til Fredensborg Slotshave i 75-års fødselsdagsgave af regeringen og Folketinget - og er selv med til at færdiggøre planerne

Af Lars Thorsen

Da Danmarks regent blev 75 år den 16. april, var der én gave som med sikkerhed ikke ender på et kongeligt pulterrum. Det er gaven fra regeringen og Folketinget. Den består nemlig af en omlægning af staudehaven på Fredensborg Slot. Og modsat de fleste andre gaver, skal dronningen selv være med til at udforme den.

„Jeg har netop i sidste uge haft et møde med Hendes Majestæt hvor vi gennemgik de første skitser med henblik på selve havens disponering, men også plantevalget. Hun går meget op i både farver og former, men absolut også i artsvalg,“ forklarer Christine Waage der havde lavet plantesammensætningen ud fra tidligere samtaler med dronningen og derfor ikke ramte helt forbi. „Bortset fra at hun foreslog at der skulle indgå et felt med træpæoner.“

Christine Waage er landskabsarkitekt i Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme og ph.d. i landbohavkultur og restaurering af historiske haver. Hun vil i den næste må-

neds tid færdiggøre haveplanen, så den kan blive præsenteret for majestæten igen og forhåbentligt godkendt.

Derefter vil planterne blive bestilt så plantearbejdet kan gå i gang til foråret 2016 mens anlægsarbejdet med havens store linjer - som bøgehække og trappeanlæg - vil gå i gang så snart den reservede have i Fredensborg Slot lukker for offentligheden midt i august.

Selv om haven ikke er færdigprojekteret endnu, anslår Christine Waage at anlægningen af den nye staudehave vil koste omkring en million kroner. Ud over regeringen og Folketinget er der også andre gavegivere der i anledning af den runde fødselsdag har ønsket at bidrage til projektet.

Dronning Ingrid's have

De indviede vil vide at der allerede er en staudehave i den reservede have i Fredensborg Slotshave. Den er kendt for sin blomsterpragt, artsrigdom og levende farvespil der udfolder sig fra det tidlige forår til sent efterår. Den er åben for offentligheden (lige som den nye have vil være) i juli og halvdelen af august.

Det var Dronning Ingrid der fik omlagt den reservede have til en engelsk inspireret landskabelig blomsterhave. Hun fik også anlagt et stort staudebed, men det var tilbage i midten af 1930'erne.

„Derfor var staudebedet ved at være udlevet. Vi har selvfølgelig sørget for at indplante en del stauder i det hvert år så det kunne tage sig flot ud. Men med tiden syntes vi at beddet havde mistet sin sammenhæng,“ forklarer Christine Waage om valget af staudehaven som gave.

Men også den nye staudehave tager udgangspunkt i stedets historie. Den er disponeret med afsæt i et fasan-gårdsanlæg der lå i området i 1700-tallet. Hække markerer en hovedakse og en tværakse så der opstår fire mindre haverum. Derved skabes fire tema-haver med mulighed for forskellige udtryk og blomstrings-højdepunkter.

„Det primære greb bliver at vi planter nogle pænt store felter på 3-5 m² i stedet for blot en meter, så vi får nogle store farveflader. Det er ikke et mål i sig selv at få så mange arter og sorter ind som muligt,

det handler mere om at få et smukt farvespil med en vis ro,“ fortæller Christine Waage.

Staudernes haverum

Staudehaven vil bestå af en forårshave, en tidlig sommerhave, en sensommerhave og en lund af træer. Og selv om der stadig kan komme ændringer, er Christine Waage sikker på at forårshaven bliver plantet omkring det gamle legehus. „Her vil der blive en masse løg, forskellige narcisser og andre blomstrende løgplanter, sat i græs. Desuden vil der blive plantet mispler og kvæder så regentparret vil kunne nyde en lille frugtland.“

I den tidlige sommerhave finder hovedblomstringen sted fra først i maj til sidst i juni. De primære farver er her lilla, gul, blå og pink sammensat i farveharmonier sat i spil med kontrasterende farver. „Her vil der selvfølgelig være nogle tulipaner, men også forårsvortemælk, lupiner, løjtnantshjerte og nogle tidlige dagliljer.“

Sensommerhaven er placeret som nabo til rosenhaven og komponeret så blomstringen primært finder sted fra juli og frem til oktober. Her er de fremherskende farver rød, orange, pink, violet, blå og gul. Også her er bedet komponeret i farveharmonier med enkelte kontraster. „De karakteristiske planter her er en del forskellige salvier, og vi kommer også til at bruge forskellige georginer og dagliljer, pæoner, valmue, solbrud, høstanemoner og asters.“

Men når man vælger til, så er der også fravalg, forklarer Christine Waage. „Noget af det som ikke kommer til at indgå, er græsser som man ellers ser meget i de moderne, naturprægede præriehaver. Dette bliver en mere klassisk engelsk staudehave som vi kender det fra Gertrud Jekyll.“

Tvivl om træerne

Kun det fjerde haverum som skal have træer som sit hoved-

Den eksisterende staudehave ser flot ud i fuldt flor. Men den havde mistet sin overordnede sammenhæng efter mange års løbende indplantninger. Foto: Thomas Rahbek, Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme.

Fredensborg Slot set i drageperspektiv. Den nye staudehaves fire rum er ikke færdige endnu, men er tegnet ind på denne fotomanipulation. Haven står færdig i foråret 2016. Foto: Søren Agerlund, Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme.

element, er der ikke helt klarhed over endnu. „Der vil blive tænkt på blomstring og høstfarver, men også vækstformen er vigtig. Det har jo noget at gøre med skalaer, så vi skal have nogle træer som kan danne overgang til den lille skala i staudehaven og ud til de store plæner, men også nogle træer som kan skabe overgang fra rododendronmassiverne,“ siger Christine Waage og nævner *Prunus subhirtella*, higan-kirsebær, som et eksempel.

„Ellers kunne jeg godt forestille mig at vi bruger nogle mirabeller som dronningen er meget glad for, og som både har smuk blomstring og frugt. De vil kunne formidle skalaen fra de små, mere hyggelige haver til de store plæner.“

Planter og passer selv

Det bliver styrelsens egne gartnere som kommer til at passe dronningens nye staudehaver når den står færdig i foråret

2016, og derefter skal bruge 3-4 år på at vokse til. Det er de selvsamme folk som står for at plante, og det er ifølge Christine Waage helt bevidst. „Der er bare en god sammenhæng i at man selv er med til at anlægge det som man senere skal passe,“ siger hun.

Desuden er slotsgartneren

og gartnerformanden og styrelsens dygtige staudegartnere fra eksempelvis Kongens Have og Frederiksborg Slot meget aktive medspillere i udfærdigelsen af den nye staudehave.

„Når jeg har lavet en tegning, så viser jeg den altid til dem og får deres input om alt fra disponering til arter og sor-

ter, og på baggrund af disse dialoger har jeg eksempelvis sorteret flere fra fordi de ifølge gartnerne frøformerede sig for meget, og det blev næsten ukrudtsagtigt. Andre blev streget på grund af erfaringer med at de havde en tendens til at få meldug. På den måde er planteplanen blevet kvalitetssikret, og det synes jeg er privilegeret at vi alle sammen kan være med i processen. Så når vi står derude i haven om et par år, og tingene ikke helt bliver som det var planlagt, så kender de tankerne bag og kan sikre staudehavens udtryk på trods af udskiftninger eller renoveringer,“ lyder det fra Christine Waage.

Men også regenten kommer til at få lov til at give sit besyv med. Når alting er afsat ude i haven i løbet af efteråret, forventer Christine Waage at dronningen vil rundt i anlægget for at sikre sig at alting er som det skal være. □

16 FORENINGER GAV 2 STOLE

Staudehaven var ikke den eneste gave dronningen fik. Af Danske Anlægsgartnere, Arbejdsgiverne, Dansk Bilbrancheråd, Dansk Håndværk, Dansk Låsesmede Forening, Danske Malermestre, Håndværksrådet, Kristelig Arbejdsgiverforening, Sammenslutningen af Køretøjsbyggere og Autooprettere i Danmark, Skorstensfejerlauget, Aarhus Haandværkerforening, Den Nye Borger- og Håndværkerforening i Skive, Haandværker- og Industriforeningen i Odense, Hillerød Industri- og Haandværkerforening, Holstebro Industri & Håndværkerforening og Svendborg Håndværker- og Industriforening fik dronningen - to flotte stole!

Det var dog trods alt ikke Ikeas de billigste, men designklassikeren Faaborg-stolen som Kaare Klint tegnede til Faaborg Museum i 1914. Stolen blev fremstillet til lejligheden af møbelsnedkerierne Rud Rasmussen og Carl Hansen som selv donerede yderligere to eksemplarer af stolen.